SKLEP KOMISIJE (EU) 2020/1184

z dne 17. julija 2020

o nacionalnih določbah, o katerih je Madžarska na podlagi člena 114(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije poslala uradno obvestilo v zvezi z vsebnostjo kadmija v fosfatnih gnojilih

(notificirano pod dokumentarno številko C(2020) 4862)

(Besedilo v madžarskem jeziku je edino verodostojno)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114(6) Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

1. DEJSTVA IN POSTOPEK

(1) Madžarska je 19. julija 2019 na podlagi člena 114(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) uradno obvestila Komisijo o svoji nameri, da ohrani nacionalne določbe o vsebnosti kadmija v fosfatnih gnojilih, ki odstopajo od Uredbe (EU) 2019/1009 Evropskega parlamenta in Sveta ([1]).

1.1 Zakonodaja Unije

1.1.1 *Člen 114(4) in (6) PDEU*

(2) Člen 114(4) in (6) PDEU določa:

„4. Če po tem, ko Evropski parlament in Svet, Svet ali Komisija sprejmejo harmonizacijski ukrep, država članica meni, da mora ohraniti nacionalne določbe zaradi pomembnih potreb iz člena 36 ali določbe, ki zadevajo varstvo okolja ali delovnega okolja, o teh določbah pa tudi o razlogih za njihovo ohranitev uradno obvesti Komisijo.

[…]

6. Komisija v šestih mesecih po uradnih obvestilih iz odstavkov 4 […] odobri ali zavrne nacionalne določbe, potem ko preveri, ali so morda sredstvo samovoljne diskriminacije ali prikrita omejitev trgovine med državami članicami in ali ovirajo delovanje notranjega trga.

Če Komisija v tem roku ne sprejme nobenega sklepa, se šteje, da so nacionalne določbe iz odstavkov 4 […] odobrene.

Če to upravičuje zahtevnost zadeve in če ni nevarnosti za zdravje ljudi, lahko Komisija zadevno državo članico uradno obvesti, da se rok iz tega odstavka lahko podaljša za nadaljnje obdobje največ šestih mesecev.“

1.2 Harmonizacijska pravila na področju sredstev za gnojenje

1.2.1 *Uredba (ES) št. 2003/2003*

(3) Uredba (ES) št. 2003/2003 Evropskega parlamenta in Sveta ([2]) se uporablja za proizvode, ki se dajejo na trg kot gnojila, označena z „gnojila ES“. Gnojilo, ki pripada gnojilom s seznama v Prilogi I k Uredbi (ES) št. 2003/2003 in je v skladu s pogoji, določenimi v navedeni uredbi, se lahko označi kot „gnojilo ES“ ter prosto giblje na notranjem trgu.

([1]) Uredba (EU) 2019/1009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu, spremembi uredb (ES) št. 1069/2009 in (ES) št. 1107/2009 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2003/2003 (UL L 170, 25.6.2019, str. 1).

([2]) Uredba (ES) št. 2003/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o gnojilih (UL L 304, 21.11.2003, str. 1).

(4) Priloga I k Uredbi (ES) št. 2003/2003 podaja izčrpen seznam vrst gnojil, ki jih zajemajo harmonizacijska pravila. Za vsako vrsto gnojila obstajajo posebne zahteve, ki na primer zadevajo vsebnost hranil, topnost hranil ali metode predelave.

(5) Uredba (ES) št. 2003/2003 se predvsem uporablja za mineralna gnojila. Nekatere vrste zajetih gnojil imajo vsebnost fosforja v ekvivalentu 5 masnih odstotkov ali več fosforjevega pentoksida (P_2O_5).

(6) Člen 5 Uredbe (ES) št. 2003/2003 določa načelo prostega prometa gnojil ES na notranjem trgu ter navaja, da države članice na podlagi sestave, identifikacije, označevanja ali pakiranja in drugih določb iz navedene uredbe ne prepovejo, omejijo ali zadržijo dajanja gnojil ES, ki so v skladu z določbami navedene uredbe, na trg.

(7) Navedena uredba ne določa nobenih mejnih vrednosti za onesnaževalce v gnojilih ES. Zato se, z nekaj izjemami na podlagi odločb Komisije pri uporabi zadevnih določb iz PDEU ([3]), gnojila ES z vsebnostjo fosforja vsaj 5 odstotkov P_2O_5 prosto gibljejo na notranjem trgu ne glede na vsebnost kadmija.

(8) Vendar je bil namen Komisije, da obravnava vprašanje nenamerne vsebnosti kadmija v mineralnih gnojilih, že napovedan v uvodni izjavi 15 Uredbe (ES) št. 2003/2003. Kot navaja: „*Gnojila je mogoče onesnažiti s snovmi, ki potencialno lahko predstavljajo tveganje za zdravje ljudi in živali ter za okolje. Razen mnenja Znanstvenega odbora za toksičnost, ekotoksičnost in okolje (SCTEE) Komisija namerava obravnavati vprašanje nenamerne vsebnosti kadmija v mineralnih gnojilih, ter bo, če bo to primerno, pripravila predlog uredbe, ki ga bo predložila Evropskemu parlamentu in Svetu. Če bo primerno, bo opravila podoben pregled za druge onesnaževalce.*“

1.2.2 *Uredba (EU) 2019/1009*

(9) Uredba (EU) 2019/1009 določa harmonizacijska pravila za „sredstva za gnojenje EU.“ S 16. julijem 2022 razveljavlja Uredbo (ES) št. 2003/2003.

(10) Sredstva za gnojenje EU so sredstva za gnojenje, označena z oznako CE, ko se omogoči njihova dostopnost na trgu. Sredstvo za gnojenje EU mora izpolnjevati zahteve iz Uredbe (EU) 2019/1009 za ustrezno funkcijsko kategorijo sredstev (FKS) in kategorije ali kategorij sestavnih materialov ter biti označeno v skladu z zahtevami za označevanje iz navedene uredbe. Obstaja sedem FKS za sredstva za gnojenje EU, ena izmed njih pa zajema gnojila.

(11) Uredba (EU) 2019/1009 zajema anorganska gnojila bolj na splošno kot Priloga I k Uredbi (ES) št. 2003/2003, za njih pa veljajo nekatere splošne zahteve glede kakovosti in varnosti. Poleg tega Uredba (EU) 2019/1009 velja za organska in organsko-mineralna gnojila, ki so zunaj stvarnega področja uporabe Uredbe (ES) št. 2003/2003.

(12) Uredba (EU) 2019/1009 uvaja na ravni Unije pojem „fosfatnih gnojil“ za anorganska gnojila z makrohranili ali organsko-mineralna gnojila z vsebnostjo fosforja vsaj 5 odstotkov P_2O_5.

(13) Uredba prvič na ravni Unije določa mejne vrednosti za onesnaževala v sredstvih za gnojenje v EU. Na podlagi točke 3 (a)(ii) v FKS 1(B) Organsko-mineralno gnojilo in točke 2(a)(ii) v FKS 1(C)(I) Anorgansko gnojilo z makrohranili Priloge I k Uredbi (EU) 2019/1009 vsebnost kadmija v fosfatnih gnojilih ne sme preseči mejne vrednosti 60 mg/kg P_2O_5.

([3]) Glej odločbe Komisije z dne 3. januarja 2006: 2006/347/ES o nacionalnih določbah, o katerih je Kraljevina Švedska na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih, UL L 129, 17.5.2006, str. 19, 2006/348/ES o nacionalnih določbah, o katerih je Republika Finska na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih (UL L 129, 17.5.2006, str. 25), in 2006/349/ES o nacionalnih določbah, o katerih je Republika Avstrija na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih (UL L 129, 17.5.2006, str. 31).

(14) Načelo prostega pretoka določa člen 3(1) Uredbe (EU) 2019/1009, v skladu s katerim države članice iz razlogov, povezanih s sestavo, označevanjem ali drugimi vidiki, ki jih zajema navedena uredba, ne ovirajo omogočanja dostopnosti na trgu sredstev za gnojenje EU, skladnih z navedeno uredbo. Vendar v skladu s členom 3(2) Uredbe (EU) 2019/1009 lahko država članica, za katero 14. julija 2019 velja odstopanje od Uredbe (ES) št. 2003/2003 v zvezi z vsebnostjo kadmija v gnojilih, odobreno v skladu s členom 114(4) PDEU, za sredstva za gnojenje EU še naprej uporablja nacionalne mejne vrednosti za vsebnost kadmija v gnojilih, vse dokler se na ravni Unije ne uporabljajo harmonizirane mejne vrednosti za vsebnost kadmija v fosfatnih gnojilih, ki so enake ali nižje od nacionalnih mejnih vrednosti.

(15) Poleg tega mora Komisija do 16. julija 2026 ponovno pregledati mejne vrednosti za vsebnost kadmija v fosfatnih gnojilih, da bi ocenila možnost znižanja teh mejnih vrednosti na nižjo ustrezno raven. Komisija mora upoštevati okoljske dejavnike, zlasti talne in podnebne pogoje, dejavnike v zvezi z zdravjem ter družbeno-gospodarske dejavnike, vključno s pomisleki glede zanesljivosti oskrbe.

1.2.3 *Neobvezna ureditev*

(16) Trg EU za sredstva za gnojenje je le delno harmoniziran.

(17) Cilj Uredbe (ES) št. 2003/2003 je zagotoviti prost promet gnojil ES na notranjem trgu. Vendar ne vpliva na tako imenovana „nacionalna gnojila“, ki se dajejo na trg držav članic v skladu z nacionalno zakonodajo. Proizvajalci lahko izberejo, da gnojilo tržijo kot „gnojilo ES“ ali „nacionalno gnojilo“.

(18) Uredba (EU) 2019/1009 ohranja nespremenjeno neobvezno ureditev. Torej zagotavlja prosto gibanje sredstev za gnojenje EU na notranjem trgu in še naprej omogoča dajanje nacionalnih sredstev za gnojenje na trg. Izbira ostaja v rokah proizvajalca.

(19) Na podlagi Uredbe (ES) št. 2003/2003 in Uredbe (EU) 2019/1009 države članice ne smejo ovirati omogočanja dostopnosti na trgu skladnih gnojil EU in sredstev za gnojenje EU iz razlogov, med drugim povezanih z vsebnostjo kadmija.

(20) Vendar države članice lahko ohranijo ali uvedejo kakršne koli mejne vrednosti, za katere menijo, da so primerne, za onesnaževala v nacionalnih sredstvih za gnojenje, ki so zunaj področja uporabe Uredbe (EU) 2019/1009. Vsako državo članico bolj ali manj skrbi grožnja, ki jo kopičenje kadmija predstavlja za dolgoročno trajnost rastlinske proizvodnje. Večina držav članic je že uvedla pravila, ki omejujejo vsebnost kadmija v nacionalnih sredstvih za gnojenje, da se zmanjšajo emisije kadmija v okolje in s tem izpostavljenost ljudi kadmiju. Ta sklep se ne nanaša na te vrste pravil.

(21) Zato harmonizacijska pravila Unije soobstajajo z nacionalnimi določbami, ki se uporabljajo za sredstva za gnojenje.

1.3 **Priglašene nacionalne določbe**

(22) Nacionalne določbe, o katerih je Madžarska poslala uradno obvestilo („priglašene nacionalne določbe“), vsebuje Odlok madžarskega ministra za kmetijstvo in razvoj podeželja št. 36/2006 z dne 18. maja 2006 o odobritvi, skladiščenju, trženju in uporabi sredstev za gnojenje. Odlok št. 36/2006 vsebuje določene pogoje. Zlasti točka 1.2 Priloge 3 k odloku določa nacionalno mejno vrednost 20 mg/kg P_2O_5 za kadmij. Ta mejna vrednost se uporablja za tri kategorije nacionalnih gnojil: fosforna gnojila, gnojila NPK in NPK + gnojilo z mikrohranili ne glede na njihovo vsebnost P_2O_5. V pismu z dne 27. septembra 2019 je Madžarska potrdila, da se mejna vrednost ne uporablja za gnojila ES.

(23) Madžarska je v svojem uradnem obvestilu navedla in predložila dodatne informacije Komisiji, da namerava uporabiti zgoraj omenjeno mejno vrednost za anorganska in organsko mineralna gnojila, ki so zajeta v Uredbi (EU) 2019/1009 in dostopna na trgu na Madžarskem. Če bodo priglašene nacionalne določbe odobrene, bodo veljale kot odstopanje od določb o fosfatnih gnojilih iz točke 3(a)(ii) FKS 1(B) in točke 2(a)(ii) FKS 1(C)(I) dela II Priloge I k Uredbi (EU) 2019/1009. Navedene določbe zadevajo anorganska in organsko mineralna gnojila s skupno vsebnostjo fosforja, ki je enaka ali višja od ekvivalenta 5 masnih odstotkov fosforjevega pentoksida (P_2O_5).

(24) Glede različnih pogojev Odloka št. 36/2006, ki niso omejitve kadmija, je Madžarska potrdila, da se navedeni pogoji ne štejejo kot priglašene nacionalne določbe, ki odstopajo od Uredbe (EU) 2019/1009 in naj bi jih odobrila Komisija, saj nima nobenega namena odstopati od navedene uredbe, če to ni povezano z mejno vrednostjo za kadmij.

1.4 **Postopek**

(25) V času sprejetja Uredbe (EU) 2019/1009 je Madžarska skupaj s Slovaško in Češko podpisala politično izjavo, ki izraža njihovo obžalovanje glede majhne ambicioznosti končnega kompromisa glede mejne vrednosti za kadmij v fosfatnih gnojilih ter že kaže njihovo podporo nacionalnim odstopanjem od nje na podlagi člena 114(4) PDEU.

(26) Madžarska je s pismom z dne 17. julija 2019, evidentiranim 19. julija 2019, uradno obvestila Komisijo o svoji nameri, da ohrani nacionalne določbe o vsebnosti kadmija v fosfatnih gnojilih, ki odstopajo od Uredbe (EU) 2019/1009. V skladu s členom 114(4) v povezavi s členom 36 PDEU obrazložitev Madžarske temelji na pomembnih potrebah, povezanih z dolgotrajnim varstvom tal ter posledičnim varovanjem zdravja ljudi in varstva okolja.

(27) S pismom z dne 26. julija 2019 je Komisija potrdila prejem uradnega obvestila in obvestila madžarske organe, da se je njeno šestmesečno obdobje preverjanja v skladu s členom 114(6) PDEU začelo 20. julija 2019.

(28) V podporo svojemu uradnemu obvestilu, ki temelji na členu 114(4) PDEU, so madžarski organi v pismih z dne 27. septembra 2019 in 15. oktobra 2019 poslali Komisiji dodatne informacije. Navedene informacije dajejo pojasnila glede stvarnega področja uporabe nacionalnih določb, ki si jih Madžarska prizadeva ohraniti, in podrobne podatke o trgu gnojil na Madžarskem.

(29) Poleg tega je Komisija objavila obvestilo v zvezi z uradnim obvestilom v *Uradnem listu Evropske unije* ([4]), da bi zainteresirane strani seznanila z namero Madžarske po ohranitvi nacionalnih določb in tudi z razlogi v podporo zahteve. S pismom z dne 19. novembra 2019 je Komisija tudi druge države članice seznanila z uradnim obvestilom ter jim dala priložnost, da v 30 dneh predložijo pripombe.

(30) Komisija je v tem roku prejela pripombe dveh držav članic, in sicer: Latvije in Češke. Latvija je navedla, da ne nasprotuje nameri Madžarske po ohranitvi nacionalnih določb, ki odstopajo od Uredbe (EU) 2019/1009 v zvezi z mejno vrednostjo kadmija v fosfatnih gnojilih. Češka je omenila, da glede uradnega obvestila nima nobenih pripomb. Po objavi obvestila v Uradnem listu niso bile prejete nobene pripombe.

(31) Komisija je v svojem sklepu, priglašenem 17. januarja 2020 ([5]), v skladu s tretjim odstavkom člena 114(6) PDEU in glede na zahtevnost zadeve ter ker ni nevarnosti za zdravje ljudi, ki bi jo tako podaljšanje povzročilo, menila, da je upravičena do podaljšanja roka iz prvega pododstavka člena 114(6) PDEU za dodatno obdobje šestih mesecev, ki poteče 20. julija 2020. Ker je bila zahtevnost zadeve povezana s pogoji dopustnosti, je Komisija zadržala odločanje o dopustnosti priglasitve do tega sklepa.

2. **OCENA**

2.1 **Dopustnost**

(32) V skladu s členom 114(4) in (6) PDEU lahko država članica po sprejetju harmonizacijskega ukrepa ohrani strožje nacionalne določbe zaradi pomembnih potreb iz člena 36 PDEU ali v zvezi z varstvom okolja ali delovnega okolja, če o teh nacionalnih določbah uradno obvesti Komisijo in jih Komisija odobri.

([4]) UL C 394, 21.11.2019, str. 2.

([5]) Sklep Komisije o podaljšanju roka iz člena 114(6) Pogodbe o delovanju Evropske unije v zvezi z nacionalnimi določbami glede največje dovoljene vsebnosti kadmija v gnojilih, ki jih je v skladu s členom 114(4) PDEU uradno sporočila Madžarska (C(2020) 134 final).

(33) Madžarska prosi Komisijo, naj odobri odstopanje, ki dovoljuje dajanje na madžarski trg samo tistih fosfatnih gnojil z vsebnostjo fosforjevega pentoksida (P_2O_5) vsaj 5 odstotkov P_2O_5, ki vsebujejo največ 20 mg kadmija/kg P_2O_5. Madžarska v pismu z dne 27. septembra 2019 pojasnjuje, da je njena namera ohraniti odstopanje od mejne vrednosti, določene za kadmij v fosfatnih gnojilih, in sicer v anorganskih gnojilih z makrohranili in organsko-mineralnih gnojilih.

(34) Za ugotavljanje dopustnosti zahteve mora Komisija oceniti, ali so zadevne priglašene nacionalne določbe predhodno obstoječ ukrep, ki odstopa od na novo uvedenega harmonizacijskega pravila, in ali je strožji.

2.1.1 *O predhodnem obstoju priglašenih nacionalnih določb*

(35) Za namen te ocene je treba upoštevati posebno kompleksnost obravnavanega položaja.

(36) Prvič, izčrpen seznam ozko opredeljenih vrst gnojil ES iz Uredbe (ES) št. 2003/2003 bo zamenjala popolnoma drugačna regulativna ureditev. Uredba (EU) 2019/1009 bo tako nadomestila vrste gnojil z veliko bolj splošnimi kategorijami gnojil in razširila okvir harmonizacije na kategorije izdelkov, ki niso gnojila. Z drugimi besedami, medtem ko bo Uredba (EU) 2019/1009 zajela vse proizvode, ki so bili prej harmonizirani na podlagi Uredbe (ES) št. 2003/2003, bo to prvi harmonizacijski ukrep za določene kategorije gnojil, ki spadajo pod njeno razširjeno področje uporabe.

(37) Drugič, medtem ko Uredba (ES) št. 2003/2003 harmonizira gnojila ES, ne uvaja harmonizirane mejne vrednosti za kadmij. Z drugimi besedami, medtem ko so bila nekatera gnojila, na katera so bile usmerjene priglašene nacionalne določbe – kot taka – že predmet harmonizacijskih ukrepov, navedeni harmonizacijski ukrepi do zdaj niso bili usmerjeni na tveganje, ki ga poskušajo obravnavati priglašene nacionalne določbe.

(38) Tretjič, Madžarska ni uporabila odstopanja od Uredbe (ES) št. 2003/2003 in trenutno ne uporablja kakršne koli omejitve za kadmij za gnojila ES.

(39) Ob tej kompleksnosti se postavlja vprašanje, ali bi se priglašene nacionalne določbe lahko štele, kot da so se obdržale v veljavi in bile priglašene Komisiji v skladu s členom 114(4) PDEU v zvezi z Uredbo (EU) 2019/1009 ob upoštevanju harmonizacije, ki jo je vzpostavila Uredba (ES) št. 2003/2003.

(40) Po eni strani člen 3(2) Uredbe (EU) 2019/1009 podaljšuje pretekla odstopanja od člena 5 Uredbe (ES) št. 2003/2003 na člen 3(1) Uredbe (EU) 2019/1009 ter tako omogoča obstoječim nacionalnim ukrepom, da se na podlagi uradnih obvestil iz člena 114(4) PDEU in sklepov Komisije iz člena 114(6) PDEU zakonito uporabljajo za gnojila, zajeta v okvir harmonizacije, ki ga zagotavlja Uredba (ES) št. 2003/2003, da veljajo tudi za sredstva za gnojenje EU, ki bodo prvič spadala pod nov razširjen okvir harmonizacije na podlagi Uredbe (EU) 2019/1009. To potrjuje, da Uredba (EU) 2019/1009 predstavlja nadaljevanje harmonizacije, ki izhaja iz Uredbe (ES) št. 2003/2003.

(41) Po drugi strani uvodna izjava 11 Uredbe (EU) 2019/1009 potrjuje, da zakonodajalec, če parafraziramo člen 114(4) PDEU, ob upoštevanju, da bi se Uredba (EU) 2019/1009 morala šteti za namen ocen iz člena 114(4) PDEU:

„Več držav članic je zaradi varovanja zdravja ljudi in varstva okolja z nacionalnimi določbami omejilo vsebnost kadmija v fosfatnih gnojilih. Če država članica meni, da mora takšne nacionalne določbe ohraniti tudi po sprejetju harmoniziranih mejnih vrednosti iz te uredbe, dokler te harmonizirane mejne vrednosti niso enake ali nižje od veljavnih nacionalnih mejnih vrednosti, bi morala o zadevnih določbah uradno obvestiti Komisijo v skladu s členom 114(4) PDEU. Poleg tega bi v skladu s členom 114(5) PDEU morala država članica, če meni, da mora na podlagi novih znanstvenih spoznanj o varstvu okolja ali delovnega okolja zaradi problema, ki je specifičen zanjo in je posledica sprejetja te uredbe, uvesti nove nacionalne določbe, kot so določbe o omejitvi vsebnosti kadmija v fosfatnih gnojilih, o načrtovanih določbah pa tudi o razlogih za njihovo uvedbo uradno obvestiti Komisijo. […]“

(42) To razlago nadalje podpira razlika v stvarnem področju uporabe Uredbe (ES) št. 2003/2003 in Uredbe (EU) 2019/1009, kjer Uredba (EU) 2019/1009 nadomešča Uredbo (ES) št. 2003/2003 ne le z razširjenim področjem uporabe, ampak tudi s popolnoma drugačno regulativno ureditvijo.

(43) V preteklih zadevah, kjer je nov harmonizacijski ukrep nadomestil obstoječega, lahko opazimo, da se je Sodišče Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Sodišče) sklicevalo samo na novo sprejet harmonizacijski ukrep, ki naj bi se upošteval za namen ocen iz člena 114(4) PDEU ([6]).

(44) Skratka, ker je Uredba (EU) 2019/1009 harmonizacijski ukrep, ki bi se moral upoštevati za namen priglašenih nacionalnih določb v skladu s členom 114(4) PDEU, mora Komisija ugotoviti, ali so priglašene nacionalne določbe obstajale pred navedeno uredbo v skladu z zahtevami člena 114(4) PDEU.

(45) Četrtič, Uredba (EU) 2019/1009 in Uredba (ES) št. 2003/2003 obravnavata neobvezno ureditev, kot je opisana zgoraj, kar pomeni, da nacionalna pravila lahko soobstajajo s harmonizacijskimi pravili EU v okviru istega stvarnega področja uporabe kot harmonizacijska pravila, vendar samo za proizvode, ki niso dani na trg na podlagi harmonizacijskih pravil. Priglašene nacionalne določbe so se do zdaj uporabljale samo za slednje proizvode, tj. gnojila, navedena v uvodni izjavi (17) zgoraj kot „nacionalna gnojila“. Zato je trenutna uporaba priglašenih nacionalnih določb za taka nacionalna gnojila zakonita, saj so harmonizacijska pravila neobvezna za osebo, ki daje gnojila na trg. Vendar pa Madžarska zdaj namerava uporabljati iste priglašene nacionalne določbe kot odstopanje od Uredbe (EU) 2019/1009, čeprav se ne uporabljajo kot odstopanje od Uredbe (ES) št. 2003/2003.

(46) Ob tej kompleksnosti se postavlja vprašanje, ali se priglasitev, ki jo je vložila Madžarska, lahko šteje kot ohranjanje nacionalnih določb za namen člena 114(4) PDEU in ne kot uvedba nacionalnih določb po sprejetju harmonizacijskega ukrepa v skladu s členom 114(5) PDEU.

(47) Najprej lahko opozorimo, da so priglašene nacionalne določbe v trenutni obliki v veljavi od leta 2006. Torej so veljale ob pripravi Uredbe (EU) 2019/1009 in pred navedeno uredbo. Madžarska torej ne zahteva uvedbe nacionalnih določb po sprejetju harmonizacijskega ukrepa, kot bi bilo v primeru uradnega obvestila iz člena 114(5) PDEU.

(48) Po drugi strani se lahko postavi vprašanje, ali se bodo priglašene nacionalne določbe ohranile v smislu člena 114(4) PDEU, saj se priglašene nacionalne določbe v svoji trenutni obliki ne uporabljajo za gnojila ES. Vendar namerava Madžarska uporabljati priglašene nacionalne določbe tudi za sredstva za gnojenje EU. Za to je treba prilagoditi madžarsko zakonodajo.

(49) Da bi presodili, ali so priglašene nacionalne določbe predhodno obstoječe v smislu člena 114(4) PDEU, čeprav bi morale biti nekoliko prilagojene, da bi vključevale sredstva za gnojenje EU, ob čemer gnojila ES ostajajo izključena, je pomembno izhajati iz namena razlikovanja med členom 114(4) in (5) PDEU.

(50) To razlikovanje je obravnavala sodna praksa Sodišča. V zadevi C-3/00, Danska proti Komisiji, je Sodišče sklenilo v zvezi s členom 95 PES, ki ustreza členu 114 PDEU:

> „Razlika med primeroma iz člena 95 je, kot prvo, da so nacionalne določbe veljale pred harmonizacijskim ukrepom. Tako jih zakonodajalec Skupnosti pozna, zakonodajalec pa noče ali ne želi, da pri harmonizaciji vplivajo nanj. Zaradi tega se šteje kot sprejemljivo, da država članica zahteva, da njeni predpisi ostanejo v veljavi. V ta namen Pogodba ES zahteva, da so take nacionalne določbe utemeljene s pomembnimi potrebami iz člena 30 ES ali v zvezi z varstvom okolja ali delovnega okolja. V nasprotju s tem lahko v drugem primeru sprejetje nove nacionalne zakonodaje verjetneje ogrozi harmonizacijo. Institucije Skupnosti po definiciji niso mogle upoštevati nacionalnega besedila pri pripravi harmonizacijskega ukrepa. V navedenem primeru zahteve iz člena 30 ES niso upoštevane, ampak so sprejeti samo razlogi, ki se nanašajo na varstvo okolja ali delovnega okolja, če država članica zagotovi nova znanstvena spoznanja in potreba po uvedbi novih nacionalnih določb izhaja iz problema, ki je specifičen za zadevno državo članico in je posledica sprejetja harmonizacijskega ukrepa.“ ([7])

([6]) Glej zadevo C-360/14 P, Nemčija proti Evropski komisiji.

([7]) Zadeva C-3/00, Danska proti Komisiji, točka 58. Nadalje potrjeno na primer v zadevi T-234/04, Kraljevina Nizozemska proti Komisiji, točka 58, združenih zadevah T-366/03 in T-235/04, Aland Oberösterreich in Avstrija proti Komisiji, točka 62, ter zadevi C-512/99, Nemčija proti Komisiji, točka 41.

(51) Glede na navedeno sodno prakso je treba upoštevati, da je namen razlikovanja med členom 114(4) in (5) PDEU uvedba višjih zahtev glede utemeljenosti v primerih, v katerih je bolj verjetno, da bo harmonizacija ogrožena, saj zakonodajalec ni poznal zadevne nacionalne določbe ob sprejetju harmonizacijskega ukrepa ter tako ni bila upoštevana ob pripravi harmonizacijskega ukrepa.

(52) Kot je že bilo ugotovljeno, priglašene nacionalne določbe v trenutni obliki veljajo od leta 2006. Torej so veljale ob pripravi Uredbe (EU) 2019/1009 in tudi pred navedeno uredbo.

(53) Poleg tega je iz ocene učinka, priložene predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi pravil o dostopnosti na trgu sredstev za gnojenje z oznako CE ([8]), razvidno, da je zakonodajalec Unije poznal priglašene nacionalne določbe ob pripravi Uredbe (EU) 2019/1009. Posledično bi se priglašene nacionalne določbe morale šteti kot predhodno obstoječe glede na člen 114(4) PDEU.

(54) Kot je bilo že navedeno, se Uredba (EU) 2019/1009 šteje za ustrezen harmonizacijski ukrep za to oceno. Zato bi se priglašene nacionalne določbe morale oceniti glede na navedeno uredbo. Še vedno je treba preučiti, ali so priglašene nacionalne določbe odstopanje od Uredbe (EU) 2019/1009 in ali so strožje od navedene uredbe.

2.1.2 *O strogosti priglašenih nacionalnih določb v zvezi z Uredbo (EU) 2019/1009*

(55) Medtem ko je mejna vrednost za vsebnost kadmija v fosfatnih gnojilih iz točke 3(a)(ii) FKS 1(B) in točke 2(a)(ii) FKS 1 (C)(I) dela II Priloge I k Uredbi (EU) 2019/1009, od katere odstopajo priglašene nacionalne določbe, določena na 60 mg/kg P_2O_5, priglašene nacionalne določbe določajo mejno vrednost 20 mg/kg P_2O_5 za kadmij. Zato je jasno, da priglašene nacionalne določbe odstopajo in so strožje od določb Uredbe (EU) 2019/1009.

(56) Ob upoštevanju navedenega je mogoče oblikovati naslednje sklepe: 1) priglašene nacionalne določbe so veljale pred harmonizacijskim ukrepom in jih je zakonodajalec poznal ob pripravi harmonizacijskega ukrepa, in sicer Uredbe (EU) 2019/1009. Zato bi se morale šteti kot predhodno obstoječ ukrep v skladu s členom 114(4) PDEU, in 2) priglašene nacionalne določbe, ki odstopajo od točke 3(a)(ii) FKS 1(B) in točke 2(a)(ii) FKS 1(C)(I) dela II Priloge I k Uredbi (EU) 2019/1009, so strožje od Uredbe (EU) 2019/1009.

(57) Komisija zato meni, da je uradno obvestilo, ki ga je poslala Madžarska, v celoti dopustno v skladu s členom 114(4) PDEU.

2.2 **Vsebinska presoja**

(58) V skladu s členom 114(4) in prvim pododstavkom člena 114(6) PDEU mora Komisija preveriti, ali so izpolnjeni vsi pogoji iz navedenega člena, ki državi članici omogočajo ohraniti njene nacionalne določbe, ki odstopajo od harmonizacijskega ukrepa Unije.

(59) Komisija mora zlasti oceniti, ali so priglašene nacionalne določbe utemeljene na podlagi pomembnih potreb iz člena 36 PDEU ali povezane z varstvom okolja ali delovnega okolja ter ne presegajo tistega, kar je potrebno za dosego zastavljenih legitimnih ciljev. Poleg tega mora Komisija, kadar meni, da nacionalne določbe izpolnjujejo navedene pogoje, v skladu s členom 114(6) PDEU preveriti, ali so nacionalne določbe sredstvo za samovoljno diskriminacijo ali prikrito omejevanje trgovine med državami članicami in ali ovirajo delovanja notranjega trga.

(60) Glede na rok iz člena 114(6) PDEU mora Komisija pri proučevanju, ali so nacionalni ukrepi, priglašeni na podlagi člena 114(4), utemeljeni, upoštevati razloge, ki jih je predložila država članica priglasiteljica. Dokazno breme nosi država članica, ki je predložila zahtevo in želi ohraniti nacionalne ukrepe.

([8]) Glej oceno učinka, priloženo predlogu Komisije, ki je bil posebej namenjen omejitvi kadmija, SWD(2016) 64 final, DEL 2/2; https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2016/EN/SWD-2016-64-F1-EN-MAIN-PART-2.PDF; zlasti glej strani 5, 6, 25, 28, 29 in 32 ter Prilogo I.

(61) Kadar pa Komisija razpolaga z informacijami, glede na katere bi bilo morda treba pregledati harmonizacijski ukrep Unije, od katerega priglašene nacionalne določbe odstopajo, lahko take informacije upošteva pri ocenjevanju priglašenih nacionalnih določb.

2.2.1 *Položaj Madžarske*

(62) Položaj Madžarske glede vsebnosti kadmija v fosfatnih gnojilih, ki imajo vsaj 5 odstotkov P_2O_5, temelji na dolgotrajnem varstvu tal ter posledičnem varovanju zdravja ljudi in varstvu okolja.

(63) Madžarska je v svojem uradnem obvestilu Komisiji analizirala pričakovane učinke mejne vrednosti 60 mg/kg P_2O_5 iz Uredbe (EU) 2019/1009 na svojem nacionalnem ozemlju. Ta mejna vrednost je vzbudila precejšnje pomisleke glede varovanja zdravja ljudi in varstva okolja. Kadmij velja za rakotvorno snov in se uvršča med najbolj strupene elemente. Rastline ga zlahka vsrkajo in tako kadmij vstopi v prehranjevalno verigo. Madžarska je najvišje uvrščena v Uniji in svetu po smrtnih primerih zaradi pljučnega raka. Zato Madžarska poudarja potrebo po zmanjšanju nadaljnje izpostavljenosti kadmiju, ki v telo vstopa s hrano.

(64) Ker je bila izpostavljenost kadmiju v splošni populaciji statistično povezana s povečanim tveganjem za raka, med drugim pljučnega, želi Madžarska zmanjšati nadaljnjo izpostavljenost svojega prebivalstva kadmiju z uporabo nižje mejne vrednosti v fosfatnih gnojilih.

(65) Madžarska poleg skrbi za zdravje ljudi predloži tudi razloge, povezane z varstvom okolja in dolgoročnim varstvom tal, ki so kot večinoma kisla ali izredno kisla ranljivejša za kopičenje kadmija in potemtakem potrebujejo večje varstvo.

(66) Madžarska se v svoji obrazložitvi sklicuje na študije, ki povezujejo kopičenje kadmija v človeškem telesu z več zdravstvenimi problemi, med njimi z najhujšim rakom pljuč, vendar tudi s kronično ledvično insuficienco in osteoporozo ([9]). Madžarska se v svojem uradnem obvestilu sklicuje tudi na različne vire v zvezi s kopičenjem kadmija v tleh ([10]). Madžarska ohranja neposredno povezavo med kopičenjem kadmija v tleh, neizogibnim vnosom kadmija v živila in krmo ter škodljivimi učinki na zdravje ljudi.

(67) Velika večina fosfatnih gnojil na madžarskem trgu je gnojil ES. Vendar ima večina gnojil ES na madžarskem trgu vsebnost kadmija pod 20 mg/kg P_2O_5. Ker 95 odstotkov uvoženih gnojil že upošteva mejno vrednost 60 mg/kg P_2O_5, določeno v Uredbi (EU) 2019/1009, Madžarsko skrbi, da se bo vzorec uvozov v prihodnje spremenil in pripeljal do znatnega povečanja trženja proizvodov, katerih ravni kadmija so višje od 20 mg/kg P_2O_5, zaradi česar se bo kadmij še naprej kopičil v tleh in posledično prenesel v prehranjevalno verigo.

2.2.2 *Ocena stališča Madžarske*

2.2.2.1 Utemeljenost na podlagi pomembnih potreb iz člena 36 PDEU ali v zvezi z varstvom okolja ali delovnega okolja

(68) Priglašene nacionalne določbe si prizadevajo doseči višjo raven varstva zdravja in življenja ljudi in okolja od tiste iz Uredbe (EU) 2019/1009 v zvezi z izpostavljenostjo kadmiju s preprečevanjem nadaljnjega kopičenja kadmija v tleh. Sredstvo za doseganje tega cilja je ohranjanje nižje mejne vrednosti kadmija v fosfatnih gnojilih, ki vsebujejo vsaj 5 masnih odstotkov P_2O_5, v primerjavi s harmonizirano mejno vrednostjo, določeno v Uredbi (EU) 2019/1009.

([9]) E.g. HORVÁTH O, MAKRAINÉ HORVÁTH A ZS., 2006. A csontritkulás, korunk „néma járványa". Nővér 2006 (19) 2, MÁTYUS J, OLÁH A, ÚJHELYI L, KÁRPÁTI I, BALLA J., 2008. Az idült vesebetegség epidémiája szükségessé teszi a glomerulus filtrációs ráta számítását. Orvosi Hetilap 149(2): 77–82 and IARC Monografije IARC, izdaja 100C, Kadmij in kadmijeve spojine. 2012.

([10]) E.g. ADRIANO, D.C., 2001. Trace Elements in Terrestrial Environments. Biogeochemistry, Bioavailability and Risks of Metals [Element v sledovih v kopenskem okolju. Biogeokemija, biološka dostopnost in tveganja kovin]. (Druga izdaja). Springer-Verlag. New York, ALLOWAY, B.J. (ur)., 1990. Heavy Metals in Soils [Težke kovine v tleh]. Blackie and Son Ltd. Glasgow in London. John Wiley and Sons Inc. New York.

(69) V zvezi z varovanjem zdravja ljudi je treba opozoriti, da je kadmij nebistven in strupen element za ljudi ter ne koristi rastlinam ali živalim. Kadmijev oksid je bil razvrščen kot rakotvorna snov kategorije 2 v skladu z Uredbo (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta ([11]).

(70) Prisotnost kadmija v rastlinah in vnos kadmija iz živil bi lahko dolgoročno povzročila škodljive učinke na zdravje ljudi. Poleg tega se kadmij, ko ga človeško telo enkrat absorbira, učinkovito ohrani in kopiči v telesu celo življenje ([12]).

(71) Kadmij lahko poškoduje ledvice in povzroči čezmerno proizvodnjo beta-2-mikroglobulina, tj. beljakovine, ki se izloči v seč in je biološki indikator delovanja ledvic. Trajanje in raven izpostavljenosti kadmiju določata resnost učinka. Poškodbe okostja so še en kritičen učinek kronične izpostavljenosti kadmiju na ravneh, ki so nekoliko višje od tistih, pri katerih bi bila beljakovina beta-2-mikroglobulin v urinu zgodnji pokazatelj. Ker se kadmij shranjuje predvsem v jetrih in ledvicah, je njegovo izločanje počasno in lahko v človeškem telesu ostane desetletja.

(72) Splošna javnost je izpostavljena kadmiju iz različnih virov, vključno s kajenjem. Za prebivalstvo, ki ne kadi, so najpomembnejši vir vnosa kadmija živila. Kadmij je predvsem strupen za ledvice, vendar lahko povzroči tudi demineralizacijo kosti ter je bil statistično povezan s povečanim tveganjem za raka pljuč, maternične sluznice, mehurja in dojk ([13]). Poleg tega tveganj za zdravje ni mogoče izločiti za odrasle kadilce in ljudi, ki imajo izpraznjene zaloge železa v telesu in/ali živijo blizu industrijskih virov ([14]).

(73) Ob visoki stopnji smrtnih primerov zaradi pljučnega raka na Madžarskem ima ta interes, da se izogne nadaljnji izpostavljenosti kadmiju, utemeljen.

(74) Poleg vplivov na zdravje ljudi bi nadaljnje kopičenje kadmija v tleh lahko imelo negativne učinke na biotsko raznovrstnost tal ter potemtakem na funkcije tal (npr. razpad organskih snovi) in z izpiranjem v tla na kakovost podzemne vode. Na strupenost in biološko dostopnost kadmija vplivajo značilnosti tal. Mobilnost kadmija in njegova biološka dostopnost sta višji v kislih tleh in nižji v kredastih/apnenčastih tleh. Približno polovica madžarskih tal je kislih ali izredno kislih, kar pripelje do položaja, ki je specifičen za omenjeno državo članico in zaradi katerega je ta posebej ranljiva za kopičenje kadmija v tleh.

(75) Pomisleke glede tveganj, ki jih kadmij prinaša za zdravje ljudi in okolje, je Svet navedel že v svoji resoluciji z dne 25. januarja 1988 ([15]). Svet je poudaril pomen zmanjšanja vnosov kadmija v tla iz vseh virov, vključno iz razpršenih virov (npr. atmosferska depozicija, fosfatna gnojila, blato iz čistilnih naprav itd.), med drugim z „ustreznimi nadzornimi ukrepi za vsebnost kadmija v fosfatnih gnojilih na podlagi ustreznih tehnologij, ki ne povzročajo pretiranih stroškov, ter ob upoštevanju okoljskih pogojev v različnih regijah Skupnosti“.

(76) Komisija je v uvodni izjavi 15 Uredbe (ES) št. 2003/2003 že napovedala, da namerava obravnavati vprašanje nenamerne vsebnosti kadmija v mineralnih gnojilih.

(77) Leta 2002 je Znanstveni odbor za zdravstvena in okoljska tveganja sklenil, da bi omejitev 40 mg/kg P_2O_5 ali več povzročila kopičenje kadmija v večini tal Unije. Nasprotno se od omejitve 20 mg/kg P_2O_5 ali manj ne pričakuje, da bi povzročila dolgotrajno kopičenje v zemlji v 100 letih, če ne upoštevamo drugih vnosov kadmija.

([11]) Uredba (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi, o spremembi in razveljavitvi direktiv 67/548/EGS in 1999/45/ES ter spremembi Uredbe (ES) št. 1907/2006, UL L 353, 31.12.2008, str. 1.

([12]) Glej znanstveno poročilo Evropske agencije za varnost hrane o prehranski izpostavljenosti kadmiju priprebivalstvu Evrope iz leta 2012, objavljenem na: https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/scientific_output/files/main_documents/2551.pdf (*EFSA Journal* 2012; 10(1)).

([13]) EFSA Journal 2012; 10(1).

([14]) Poročilo Evropske unije o oceni tveganja za kadmij in kadmijev oksid, kot navedeno v SWD (2016) 64 final, str. 11.

([15]) UL C 30, 4.2.1988, str. 1.

(78) V predlogu za Uredbo (EU) 2019/1009 ([16]) je Komisija na podlagi znanstvenih podatkov, ki so bili na voljo pri ocenjevanju vplivov, ugotovila, da lahko kadmij in kadmijev oksid na splošno pomenita resno tveganje za zdravje. Komisija je predlagala določitev mejne vrednosti 60 mg/kg P_2O_5 v fosfatnih gnojilih in postopno zmanjševanje te mejne vrednosti na 20 mg/kg P_2O_5 v 12 letih od začetka izvajanja nove uredbe.

(79) Splošno priznano je tudi, da je kadmij v gnojilih daleč najpomembnejši vir vnosa kadmija v tla in prehranjevalno verigo ([17]). Uredba (EU) 2019/1009 določa mejno vrednost 60 mg/kg P_2O_5, ki se bo uporabljala od 16. julija 2022. Velika večina gnojil, ki so na voljo na evropskem trgu, že izpolnjuje to mejno vrednost. Uvedba te omejitve je korak v pravo smer, ki temelji na razpoložljivih znanstvenih podatkih, vendar dolgoročno verjetno ne bo bistveno zmanjšala kopičenja kadmija v tleh.

(80) Uredba (EU) 2019/1009 ob priznavanju potrebe po ambicioznejših harmoniziranih mejnih vrednostih kadmija v fosfatnih gnojilih v prihodnosti določa obveznost Komisije, da ponovno oceni te omejitve z namenom njihovega zmanjšanja, če je to izvedljivo.

(81) Na podlagi navedenega je treba šteti, da je mejna vrednost, določena v priglašenih nacionalnih določbah, utemeljena zaradi potreb po varovanju zdravja ljudi in okolja.

2.2.2.2 Odsotnost kakršne koli samovoljne diskriminacije, kakršnega koli prikritega omejevanja trgovine med državami članicami ali kakršne koli ovire za delovanje notranjega trga

(a) Odsotnost samovoljne diskriminacije

(82) V skladu s členom 114(6) PDEU mora Komisija preveriti, ali ohranjanje priglašenih nacionalnih določb ni sredstvo samovoljne diskriminacije. Da ne pride do kakršne koli diskriminacije, se v skladu s sodno prakso Sodišča ([18]) podobne situacije ne smejo obravnavati na različne načine, različne situacije pa ne na isti način, razen kadar je to objektivno upravičeno. Odsotnost diskriminacije pomeni, da se nacionalne omejitve trgovine ne morejo uporabiti na takšen način, da bi ustvarjale diskriminacijo v zvezi z blagom s poreklom v drugih državah članicah.

(83) Priglašene nacionalne določbe veljajo za domače proizvode in proizvode, uvožene iz drugih držav članic. Ob odsotnosti kakršnih koli nasprotnih dokazov se lahko sklepa, da nacionalne določbe niso sredstvo samovoljne diskriminacije.

(b) Odsotnost prikritega omejevanja trgovine

(84) Nacionalni ukrepi, ki določajo strožje pogoje za dajanje proizvodov na trg kot Uredba Unije, bi običajno pomenili oviro za trgovino. Razlog za to je, da se za nekatere proizvode, ki so zakonito dani na trg v preostalem delu Unije, zaradi nacionalnih določb ne pričakuje, da bodo dani na trg v zadevni državi članici. Namen predpogojev iz člena 114(6) PDEU je preprečiti, da bi se omejitve, ki temeljijo na merilih iz odstavkov 4 in 5 navedenega člena, uporabljale v neprimerne namene in bi s tem prevzele vlogo gospodarskih ukrepov, namenjenih oviranju uvoza izdelkov iz drugih držav članic, torej bi postale sredstvo posredne zaščite nacionalne proizvodnje ([19]).

([16]) COM/2016/0157 final - 2016/084 (COD).

([17]) Glej študijo „Revisiting and updating the effect of phosphate fertilizers to cadmium accumulation in European agricultural soils“ [Ponovni pregled in posodabljanje učinka fosfatnih gnojil na kopičenje kadmija v evropskih kmetijskih zemljiščih], ki sta jo pripravila Erik Smolders in Laetitia Six, naročilo združenje Fertilizers Europe leta 2013, objavljena pa je na http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/environmental_risks/docs/scher_o_168_rd_en.pdf.

([18]) Npr. zadeva C-492/14, Essent Belgium, točka 80, Sklep Komisije z dne 8. maja 2018 o nacionalnih določbah o dodajanju nitritov nekaterim mesnim proizvodom, o katerih je Danska poslala uradno obvestilo, C/2018/2721, odstavek 52 (UL L 118, 14.5.2018, str. 7), Odločba Komisije z dne 3. januarja 2006 o nacionalnih določbah, o katerih je Republika Finska na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih, 2006/348/ES, odstavek 38, Odločba Komisije z dne 3. januarja 2006 o nacionalnih določbah, o katerih je Kraljevina Švedska na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih, 2006/347/ES, odstavek 39, Odločba Komisije z dne 3. januarja 2006 o nacionalnih določbah, o katerih je Republika Avstrija na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih, 2006/349/ES, odstavek 39.

([19]) Sklep Komisije z dne 8. maja 2018 o nacionalnih določbah o dodajanju nitritov nekaterim mesnim proizvodom, o katerih je Danska poslala uradno obvestilo, C/2018/2721, odstavek 54, Odločba Komisije z dne 3. januarja 2006 o nacionalnih določbah, o katerih je Republika Finska na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih, 2006/348/ES, odstavek 40, Odločba Komisije z dne 3. januarja 2006 o nacionalnih določbah, o katerih je Kraljevina Švedska na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih, 2006/347/ES, odstavek 41, Odločba Komisije z dne 3. januarja 2006 o nacionalnih določbah, o katerih je Republika Avstrija na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih, 2006/349/ES, odstavek 41.

(85) Ker priglašene nacionalne določbe uvajajo strožjo mejno vrednost v zvezi z vsebnostjo kadmija v fosfatnih gnojilih tudi za gospodarske subjekte v drugih državah članicah v drugače usklajenem območju, lahko pride do prikritega omejevanja trgovanja ali ovire za delovanje notranjega trga.

(86) Ob odsotnosti kakršnih koli dokazov, da so nacionalne določbe v resnici ukrep z namenom zaščite nacionalne proizvodnje, se lahko sklepa, da te določbe ne pomenijo prikritega omejevanja trgovanja med državami članicami. Zato mora Komisija preučiti, ali priglašene nacionalne določbe pomenijo oviro za delovanje notranjega trga.

(c) Odsotnost ovir za delovanje notranjega trga

(87) V skladu s členom 114(6) PDEU mora Komisija preveriti, ali ohranjanje priglašenih nacionalnih določb pomeni oviro za delovanje notranjega trga. Tega pogoja ni mogoče razlagati kot izključitve odobritev katerega koli nacionalnega ukrepa, ki bi lahko vplival na delovanje notranjega trga. Dejansko vsak nacionalni ukrep, ki odstopa od harmonizacijskega ukrepa za vzpostavitev in delovanje notranjega trga, v osnovi pomeni ukrep, ki bo verjetno vplival na notranji trg. Za ohranitev uporabnosti postopka iz člena 114 PDEU je posledično treba v okviru člena 114(6) PDEU pojem ovire za delovanje notranjega trga razumeti kot nesorazmeren učinek glede na zastavljeni cilj ([20]).

(88) Pri ocenjevanju, ali so priglašene nacionalne določbe primerne in potrebne za dosego cilja, je treba upoštevati številne dejavnike. Komisija mora oceniti, ali je raven varstva, ki izhaja iz mejne vrednosti za kadmij, določene v madžarski zakonodaji, učinkovita pri varovanju zdravja ljudi po eni strani in okolja po drugi strani.

(89) Priglašene nacionalne določbe si prizadevajo varovati zdravje ljudi in okolje tako, da se izogibajo kopičenju kadmija v tleh. Madžarska v svojem uradnem obvestilu Komisiji utemeljuje nujnost odstopanja s sklicevanjem na posebne okoliščine posebne ranljivosti madžarskega prebivalstva zaradi velikega števila smrtnih primerov zaradi pljučnega raka in kislosti tal.

(90) Madžarska je po smrtnih primerih zaradi pljučnega raka uvrščena najvišje v Uniji in svetu. Zaradi tega dejstva Madžarska poudarja potrebo po zmanjšanju nadaljnje izpostavljenosti kadmiju, ki v telo vstopa s hrano. Poleg tega je približno polovica madžarskih tal kislih ali izredno kislih, kar pripelje do položaja, ki je specifičen za omenjeno državo članico in zaradi katerega je posebej ranljiva za kopičenje kadmija v tleh.

(91) Prav tako je bila mejna vrednost 20 mg/kg P_2O_5 ali manj koncentracije kadmija v gnojilih opredeljena kot učinkovita pri izogibanju dolgoročnemu kopičenju kadmija v obdobju 100 let.

(92) Če upoštevamo tudi elemente, povezane s specifičnim položajem Madžarske, se priglašene nacionalne določbe lahko štejejo kot potrebne za doseganje ciljev, ki so si jih zastavile.

(93) Poleg tega Madžarska trdi, da ima večina gnojil na trgu vsebnost kadmija pod 20 mg/kg P_2O_5, čeprav se to trenutno ne zahteva za gnojila ES. Zato določitev mejne vrednosti na 20 mg/kg P_2O_5 ne bo povzročila hude motnje na trgu.

([20]) Sklep Komisije z dne 8. maja 2018 o nacionalnih določbah o dodajanju nitritov nekaterim mesnim proizvodom, o katerih je Danska poslala uradno obvestilo, C/2018/2721, odstavek 55 (UL L 118, 14.5.2018, str. 7), Odločba Komisije z dne 3. januarja 2006 o nacionalnih določbah, o katerih je Republika Finska na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih, 2006/348/ES, odstavek 42, Odločba Komisije z dne 3. januarja 2006 o nacionalnih določbah, o katerih je Kraljevina Švedska na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih, 2006/347/ES, odstavek 43, Odločba Komisije z dne 3. januarja 2006 o nacionalnih določbah, o katerih je Republika Avstrija na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih, 2006/349/ES, odstavek 43.

(94) Uporabo drugih ukrepov, kot so omejitev pri uporabi, bi bilo zelo težko nadzorovati v praksi in z njimi zastavljen cilj ne bi mogel biti dosežen. Komisija meni, da ohranjanje priglašenih nacionalnih določb ni nesorazmerno in ne ovira delovanja notranjega trga v smislu člena 114(6) PDEU.

(95) Komisija ob upoštevanju te analize meni, da je pogoj o odsotnosti ovir za delovanje notranjega trga izpolnjen.

2.2.2.3 Časovna omejitev

(96) Za zagotovitev, da sta nacionalni ukrep in morebitna ovira za delovanje notranjega trga omejena na to, kar je nujno potrebno za doseganje ciljev, ki si jih je zastavila Madžarska, bi bilo treba nacionalno odstopanje časovno omejiti. Odstopanje ne bi bilo več potrebno, če bi se v prihodnosti harmonizirana mejna vrednost določila na ravni madžarske mejne vrednosti ali pod njo.

(97) Harmonizirana mejna vrednost bi se lahko določila na ravni madžarske mejne vrednosti ali pod njo samo z odločbo Evropskega parlamenta ali Sveta na podlagi predloga Komisije, npr. v okviru pregleda iz člena 49(b) Uredbe (EU) 2019/1009. Obdobje, za katerega je odobreno odstopanje, zato ne bi smelo biti omejeno na določen datum s tem sklepom, ampak bi moralo biti usklajeno s tako prihodnjo odločitvijo zakonodajalca.

(98) To bi bilo v skladu s členom 3(2) Uredbe (EU) 2019/1009, ki določa, da se odstopanja od Uredbe (ES) št. 2003/2003 v skladu s členom 114(4) PDEU v zvezi z vsebnostjo kadmija lahko še naprej uporabljajo, dokler se na ravni Unije ne uporabljajo harmonizirane mejne vrednosti za vsebnost kadmija v fosfatnih gnojilih, ki so enake ali nižje od nacionalnih.

(99) Odobritev priglašenih nacionalnih določb bi potemtakem morala veljati, dokler se na ravni Unije ne uporabljajo spremenjene harmonizirane mejne vrednosti, ki so enake madžarski mejni vrednosti ali nižje od nje.

3. **SKLEPNE UGOTOVITVE**

(100) Glede na navedeno je treba skleniti, da je uradno obvestilo Madžarske za ohranitev nacionalnih določb, ki odstopajo od Uredbe (EU) 2019/1009, kot je bilo predloženo 19. julija 2019, dopustno.

(101) Poleg tega Komisija ugotavlja, da priglašene nacionalne določbe:

— izpolnjujejo potrebe za varstvo zdravja ljudi in okolja,

— so sorazmerne z zastavljenimi cilji,

— niso sredstvo samovoljne diskriminacije,

— ne pomenijo prikritega omejevanja trgovine med državami članicami.

(102) Zato Komisija meni, da bi priglašene nacionalne določbe morale biti odobrene –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Nacionalne določbe, o katerih je Madžarska v skladu s členom 114(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije poslala uradno obvestilo, ki odstopajo od Uredbe (EU) 2019/1009 glede vsebnosti kadmija v fosfatnih gnojilih, tj. prepoved dajanja na madžarski trg fosfatnih gnojil, ki vsebujejo vsaj 5 masnih odstotkov P_2O_5 iz točk 3(a)(ii) v FKS 1(B) in 2(a)(ii) v FKS 1(C)(I) v Prilogi I k Uredbi (EU) 2019/1009, katerih vsebnost kadmija presega 20 mg/kg P_2O_5, so odobrene, dokler se na ravni Unije ne uporabljajo spremenjene harmonizirane mejne vrednosti, ki so enake madžarski mejni vrednosti ali nižje od nje.

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na Madžarsko.

V Bruslju, 17. julija 2020

Za Komisijo
Thierry BRETON
Član Komisije